

HANDREIKING HOE STEM JE AF OP REFORMATORISCHE HULPVRAGERS?

Deze handreiking is bedoeld als een praktische ondersteuning voor sociaal professionals en adviseurs beleid in het sociaal domein om beter samen te kunnen werken met reformatorische burgers en kerken.

Introductie – In het sociaal werk wordt de samenwerking tussen cliënt en hulpverlener ook wel een werkrelatie of werkalliantie genoemd (Menger, et al., 2019). Je hebt een goede werkrelatie als je in de samenwerking overeenstemming hebt over de doelen van de hulp en de manier waarop die doelen bereikt moeten worden. Er is hierbij overeenstemming over de taken en de verdeling daarvan. Ook is het belangrijk dat er onderling een voldoende persoonlijke klik of verbinding is (Boxstaens, J, 2020)

Natuurlijk vraagt hulpverlening aan een reformatrische hulpvrager ook om het opbouwen van een werkrelatie. Dit kan bemoeilijkt worden door verschillen tussen jullie leefwerelden. Wat je kunt doen om die verschillen te overbruggen:

- Besef dat het moeilijk is om de wereld en denkwijze van de reformatrische christen te begrijpen als je zelf niet opgegroeid bent met deze zienswijze.
- Omdat trouw een belangrijk begrip is binnen de reformatrische wereld is je commitment als sociaal professional belangrijk. Zowel in tijd als in aandacht.
- Een waarderende, nieuwsgierige houding hebben, ook naar geloof en kerk, helpt. Dit moet niet blijven bij verwonderen en verbazen, maar het gaat om een oprecht zoeken naar wat de hulpvrager belangrijk vindt en waarom.
- Plezier hebben in het onderzoeken van de achtergrond van de reformatrische hulpvrager helpt.
- Vraag alles. 'Ik weet niet wat catechisatie is. Wil je me dat uitleggen en ook waarom je kind ernaar toe moet?' Door alles vanuit interesse te vragen, vergaar je kennis over de leefwereld.
- Wees je bewust van je eigen waarden, normen, levensvisie.
- Benoem gerust de verschillen tussen jullie: dat waar jij anders over denkt dan jouw cliënt. Check hoe het voor de ander is dat jullie er anders over denken.
- Vermijd impliciete of expliciete oordelen. Juist omdat reformatrische christenen zelf aangeven dat er in hun kring vaak oordelen zijn.
- Als je een oordeel over je cliënt voelt (je vindt iets van hem of haar), dan kan dit doorwerken in het contact:
 - Onderzoek dit met een collega.
 - Besef dat de cliënt niet verandert als jij er iets van vindt.
 - Bespreek het met je cliënt als je geweten een rol speelt.

Praktijkdilemma

Ik vind er wel wat van... die kinderen die alleen maar met kinderen van de reformatorische school omgaan. Zo leren ze toch nooit hoe de wereld eigenlijk in elkaar zit?

Praktijkdilemma

Als sociaal professional ga ik op huisbezoek bij een reformatorisch gezin. Ik werk bij het CJG. Pas ik me in kleding aan? Trek ik die dag een rok aan? Ze kunnen door mijn haar en oorbellen toch wel zien dat ik niet reformatorisch ben?

Wat kun je nog meer doen om een brug te slaan naar de hulpvragers?

- Wees open over de achtergronden van de methodiek die je gebruikt. Dat kan wantrouwen over het gaan morrelen aan normen en waarden wegnemen. Zelfverwerkelijking en autonomie zijn niet de belangrijkste waarden van reformatorische burgers.
- Schakel een bekwame collega in als het niet lukt om de verschillen te overbruggen.
- Voor preciaire onderwerpen, zoals seksualiteit of gezinsgrootte kan het ook een pré zijn als je als sociaal professional niet reformatorisch bent. De hulpvrager kan dan vrij uit spreken zonder dat hij of zij rekening hoeft te houden met waarden en normen die er binnen de reformatorische gemeenschap zijn.
- Soms kun je als hulpverlener de eerste stap zetten omdat het voor hulpvragers moeilijk is om een hulpverlener te accepteren die er anders uitziet.
- Zoek naar gemeenschappelijke grond, want er is misschien ook wel angst bij de hulpvrager: 'wat zal die hulpverlener wel niet van mij denken'.
- Laat je adviseren door hulpverleners uit de reformatorische wereld. Zij voelen een verantwoordelijkheid om hun niet reformatorische collega's wegwijs te maken.
- En baseer je keuze op gast zijn of gastheer/vrouw zijn.

Kleding

Binnen de reformatorische gezindte zijn er bepaalde kledingcodes. Bekende codes zijn het dragen van een rok of jurk door vrouwen, geen of weinig make-up. Oorbellen en tattoos zijn niet gebruikelijk. Als stelregel kun je nemen:

- a. Pas je in kleding aan als je te gast bent of als je ouders wilt ondersteunen in opvoedsituaties. Het maakt het eerste contact makkelijker. Je toont daarmee respect. Je kunt het zien als gebruik van werkkleding.
- b. Kiest de hulpvrager expliciet voor jou als hulpverlener terwijl ze weten dat je niet reformatorisch bent, dan mag je aannemen dat zij ook weten dat jij andere kledingcodes hebt.

Tip: Als je als hulpverlener het gesprek over aanpassing in kleding opent, biedt dat direct duidelijkheid over de verschillende posities en achtergronden van de hulpverlener en het gezin. Daarnaast is het 'niet weten van de codes' van de hulpverlener ook een reden om het gesprek te openen.

Praktijkdilemma

In het gesprek met de moeder betrapte ik mezelf op de gedachte “maar waarom zou je nog een kind krijgen, dat hoeft als vrouw in deze tijd toch niet meer”. Die gedachte was belemmerend in het gesprek. Zou ik zoiets gewoon kunnen vragen?

Praktijkdilemma

Ik wil een afspraak met beide ouders en de puberdochter in het gezin en stel voor om op dinsdagavond om 19.00 uur af te spreken. Dit kan volgens de ouders niet omdat de dochter dan naar catechisatie moet. Hoezo kan ze dat niet een keer overslaan? De afspraak die we moeten maken is erg belangrijk. Dat laatste zijn ze met mij eens.

Taalgebruik

Taalgebruik kun je zien als de basis voor de relatie. Het uitspreken van vloeken en bastaardvloeken is echt kwetsend en not done. Het is passend om woorden te kiezen die gebruikt worden door de hulpvrager. Voorbeelden van aangepast taalgebruik:

- Je neemt geen kinderen, maar ontvangt kinderen. Want: kinderen ontvang je namelijk van God.
- Als je iets uitlegt over stress spreek je niet over het reptielenbrein, maar over een deel in de hersenen wat aanslaat bij stress. Want: veel reformatrischen vinden de evolutietheorie in tegenspraak met hun geloof.

Hier geldt ook weer, maak je taalgebruik bespreekbaar. Een sociaal professional mag zich laten corrigeren als het taalgebruik kwetsend is of niet gepast.

Het helpt als duidelijk is waar jij, vanuit je organisatie, voor staat en dat dit anders is dan waar de hulpvrager voor staat (bijvoorbeeld het voeren van een regenboogvlag als organisatie).

Organiseren van hulp

Aanpassen betekent dat je goed nadenkt over hoe je hulp organiseert en wanneer je dat doet.

Als een kind bijvoorbeeld catechisatie volgt, plan dan geen afspraak op dat moment.

En als je een ouderavond voor reformatrische ouders organiseert, doe dat dan:

- In een ruimte die ouders niet in verlegenheid brengt (zoals een sporthal), maar vertrouwd is (het gebouw van de kerk).
- Laat de avond openen en sluiten door iemand van de kerkelijke gemeenschap.
- Houd rekening met doordeweekse kerkdiensten.

Gereserveerde opstelling

Door verschillen in leefwereld (tussen die van de hulpvrager en hulpverlener) kan een reformatrische hulpvrager zich gereserveerd opstellen. Het is belangrijk om de gereserveerde opstelling dan te thematiseren. Uitleggen dat doorvragen op dat wat belangrijk is voor de hulpvrager, essentieel is voor de hulpverlener. Een opmerking die hierin kan helpen is: “Als het voor jullie belangrijk is dat jullie hierin stappen zetten, dan moet je me meer context geven.” Ook kan het als evaluatievraag gesteld worden aan het eind: “Heb ik u goed begrepen?”

Een gereserveerde opstelling kan doorbroken worden door te vragen naar zingeving, hoe dat eruitziet in het dagelijks leven en waarom dat zo essentieel is voor de hulpvrager.

- Een 'niet wetende' opstelling helpt daarin.
- Het gesprek hierover kan starten aan de oppervlakte "Hoe is het om lid te zijn van een kerk?"
- De sociaal professional kan ook aan gepaste zelfonthulling doen, "ik ben niet/wel kerkelijk, hoe gaan we elkaar begrijpen?"
- Een dergelijk gesprek vraagt lef en fijngevoeligheid.